

Скритата могила

Новини | Наука | на 19.10.2022 06:00

Защо говорим за това?

Археологическият обект Скритата могила се намира в гъста гора край пътя, отвеждащ за село Порой, община Поморие. Представлява хилядолетно праисторическо селище, възникнало на нисък хълм. Селището е отдавна известно на науката, но разкопките започват едва през 2018 г., когато екип под ръководството на археолога Маргарита Попова грабва инструментите, чертожните пособия и фотоапаратите и пристъпва към изследването на възпущащото праисторическо минало. Част от този екип е и д-р Калоян Праматаров - музееен специалист, археолог и автор на настоящия текст.

Археологическият обект Скритата могила, регистриран край с. Порой, Поморийско, датира от втората половина на каменно-медната епоха. С други думи - отпреди шест хиляди и петстотин години. По това време хората за първи път открили, че като нагорещат скални късове руда на силен огън, от тях се отделят металите мед и злато. Именно тогава древните започнали да топят двата метала на висока температура и да ги изливат в специални глинени калъпи. Така получавали желаните форми на накити, оръдия на труда и оръжия.

Скритата могила не е естествен хълм, а изкуствено възвишение. Тя се е образувала в дълъг период от време, тъй като на едно и също място били изградени човешки селища от нетрайни материали – глина, дърво и слама. По това време пожарите били често явление.

Освен това леките конструкции на къщите не издържали дълго и периодично трябвало да се събарят и изграждат наново. При тези преустройства древните хора заравнявали останките от по-ранните жилища. Така основата, върху която стъпвали новите къщи, ставала все по-висока.

И така, малко по малко, в продължение на хиляди години, се образувала селищна могила: хълм с множество слоеве, изпълнени с останки от праисторически жилища и разнообразни предмети – животински кости, съдове от изпечена глина (керамика), каменни, костни и медни сечива, камъни за мелене на жито (хромели), накити от глина, миди и дори злато.

Открита е малка златна обеца, изключителна рядкост за тази епоха. Тя подсказва, че хората тук са общували с населението, обитавало по онова време района на Варна. Сигурно не знаете, но именно там са открити хиляди златни находки, положени като дарове в гробовете на царя жрец и неговите приближени.

Сред интересните находки от Скритата могила се нареждат и миниатюрни фигурки във формата на животни и хора, изработени от камък и глина.

Изследователите ги обясняват със силно развитите вярвания в животните покровители (тотеми) и върховните божества в праисторическата религия: Великата богиня майка и Богът Небе, властелини на плодородието и природните стихии – вода, земя, въздух и огън.

Тук археолозите откриват и редица странни ситуации и съчетания от предмети, които създават истински главоблъсканици - например пробитата точно в центъра горна част от човешки череп. Тълкуват я ту като ритуално пробиване, ту като украшение, ту като следи от праисторическо убийство. Или пък корубата от костенурка, върху която е положен масивен накит от костни мъниста и фигурка на Великата богиня майка. Според учените това са шамански магически принадлежности.

Такава е праисторията на Скритата могила. Тя се е случила някога, но съществува и днес благодарение на археолозите, които не само разкопават, откриват и документират предмети, но и пишат книги за тях, организират конгреси, изложби, публични събития, с две думи - карат предметите да проговарят и да ни разказват не само за себе си, но и за времето и културите, в които са били изработени.

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
[/book/2511-skritata-mogila](#)

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени

